

Praktisk tilrettelegging av skolehverdagen for barn med dysmeli

Heidi Johansen og Gunnbjørg Aune

Ergoterapeuter TRS

Nettkurs: Skolestart med en sjelden diagnose, februar 2022

Innhold

- Mulige praktiske utfordringer på skolen for barn med dysmeli
- Behov for tilrettelegging og «lure løsninger»?
- Hvem kan dere samarbeide med?

Mulige utfordringer når man har hånd/ armdysmeli

- Grep: Holde, manipulere støtte
- Ulik lengde på armene, skjev arbeidsstilling
- Kortere armer, mindre rekkevidde
- Behov for grepshjelpemidler / protese
- Fortere kald på dysmeliarmen / hånden
- Påkledning og toalettbesøk
- Bruker mer tid/ energi

Viktig å få lærer som støttespiller så barnet kan delta på lik linje med de andre

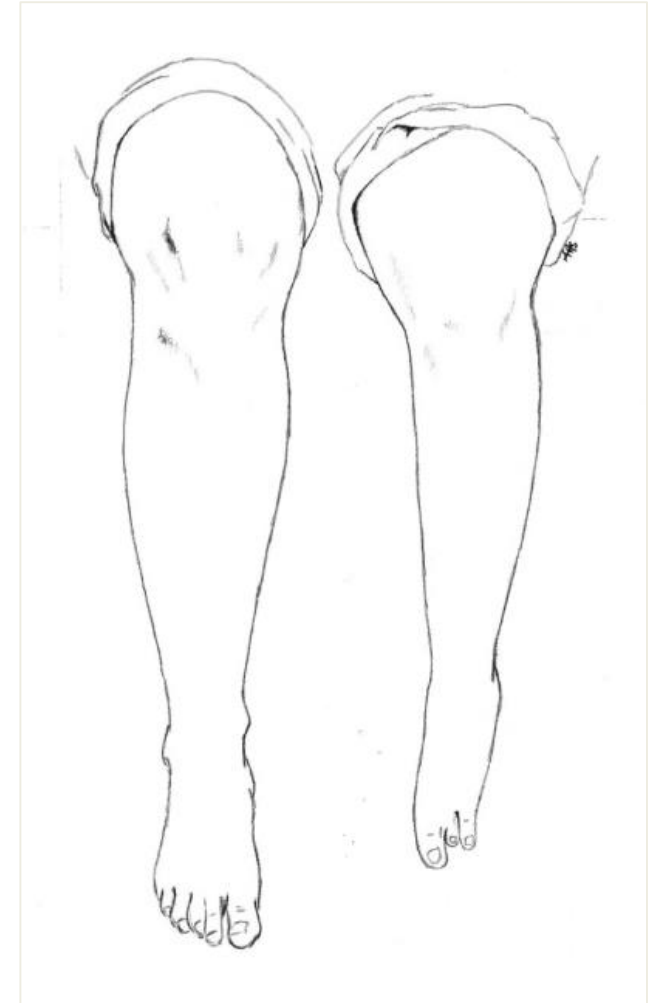
Mulige utfordringer når man har bendysmeli

Noen bruker protese/ spesialsko

Noen kan ha utfordringer med:

- Hoppe, hinke, løpe
- Balanse
- Gå lange avstander, for eksempel på skoleturer

Viktig å få lærer som støttespiller så barnet kan delta på lik linje med de andre

Tilrettelegging av skolevei og skolelokaler

Skoleveien

Bære sekk

- Tilpasse reimer og lukking?
- Ekstra sett skolebøker

Skolelokaler

Vurder sammen med skolen om det er behov for tilrettelegging

- Inn og ut av dører
- Trapper
- Toalett
- Garderobe

Bruke protese på skolen?

- Informasjon til lærer
 - Trenger barnet hjelp til å ta av/ på protese?
 - Fare for gnag/ ubehag?
 - Skal barnet trene på protesebruk i aktiviteter på skolen?

Bruke grepshjelpemidler på skolen?

- Grepshjelpemidler/ grepsprotese/ grepsortose;
Individuelt utformet til spesielle aktiviteter
(skistav, sykkelstyre, blyant mm).
- Kan grepshjelpemidler være aktuelt
i skoleaktiviteter?
- Samarbeid med skole, lokal ergo/ fysio
og dysmeliteam

Fort kald på armer/ ben ?

- Varmehjelpemidler: sko, sokker, hansker og votter.
- Må ha medisinske opplysninger fra lege, og funksjonsvurdering for å søke varmhjelpemidler.
Dysmeliteam/ kommuneergoterapeut kan bistå med søknad

Tilrettelegging av pult og stol

De fleste med dysmeli bruker vanlig skolepult og stol

- Viktig at stol og pult har riktig høyde for barnet

Er dere eller læreren usikre på om barnet har tilfredsstillende sittestilling?

- Kan be om vurdering fra lokal fysio/ ergoterapeut

Skrive og tegne, mange mulige løsninger

- Mange trenger ikke tilpasninger
- Noen kan trenge tilpassing, f.eks:
 - Tykkere blyant/ blyantgrep / spesialgrep?
 - Underlag så bok/ ark ikke sklir

Bilde: Norsk teknisk ortopedi

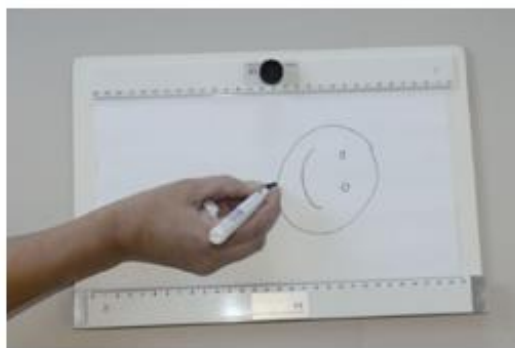
- Noen kan ha nytte av PC/ nettbrett (høyere klassetrinn)
 - Regelverk ifht støtte til PC fra NAV endres stadig.
(se info på TRS nettsider [Grunnskole og videregående skole - Sunnaas sykehus](#))

Mulige løsninger ved greps-utfordringer

Sklisikkert underlag (sklikke) under skriveboka/arket

Magnetskriveplate med linjal

Bilde fra NAV hjelpemiddeldatabasen

Saks – mange løsninger

Tilrettelegging av praktiske fag

- Planlegg i god tid.
- Ha dialog med læreren
- Hvilke aktiviteter kan tilrettelegges:
 - Så det passer for hele klassen?
 - Eller eventuelt tilpasses for deres barn?

Mat og helse

- Behov for hjelpemidler eller tilpasse oppgavene?
- Mulige løsninger er f.eks:
 - sklisikkert underlag, skjærebrett med spiker, kniver med vinklet skaft
- Kunne sitte og jobbe?

Kunst og Håndverk

Et fag med mange muligheter, ulike aktiviteter og oppgaver

- Kan lærer velge aktiviteter som kan tilpasses for alle i klassen?
- Kan dysmeliteam lage spesialtilpasninger, f.eks til verktøy?

Eksempel 1: Video av dame med armdysmeli og protese, som lager smykker med en liten tilpasning av smykketang

[Born with one hand, many possibilities, youtube](#)

Eksempel 2: Spezialtilpasset hammer til en voksen med amputasjon.

Bilde: Norsk Teknisk Ortopedi

Musikk

Hvilke instrumenter kan klassen velge? – trengs det tilpasninger?

- Blokkfløyte tilpasset til barn med hånddysmeli og fiolinbue tilpassete barn med underarmsdysmeli.

Bilder: Norsk teknisk ortopedi

Flere eksempler på tilpasning av musikkinstrumenter

- Spille gitar. Eksempel fra video på nettet: [Erik har Norges minste hånd, vimeo](#)
- Spille kornett. Eksempel i filmen [Dysmeli lure løsninger](#) fra TRS.

Tilrettelegging av uteplass, utedager og turer

- Behov for tilrettelegging på skolens uteplass?
- Planlegg i god tid; faste aktivitetsdager, leirskole og lignende
 - Trenger barnet hjelpemidler på tur og hvordan skal de fraktes med?
 - Gå hele veien eller kjøre deler av veien? –

Lovverk om hjelpemidler

- **Folketrygdloven § 10.5-7**

 - ”Hjelpemidler til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet” (inklusive på skole).

 - ”Hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering” (aktivitetshjelpemidler)

 - ”Ortopediske hjelpemidler”

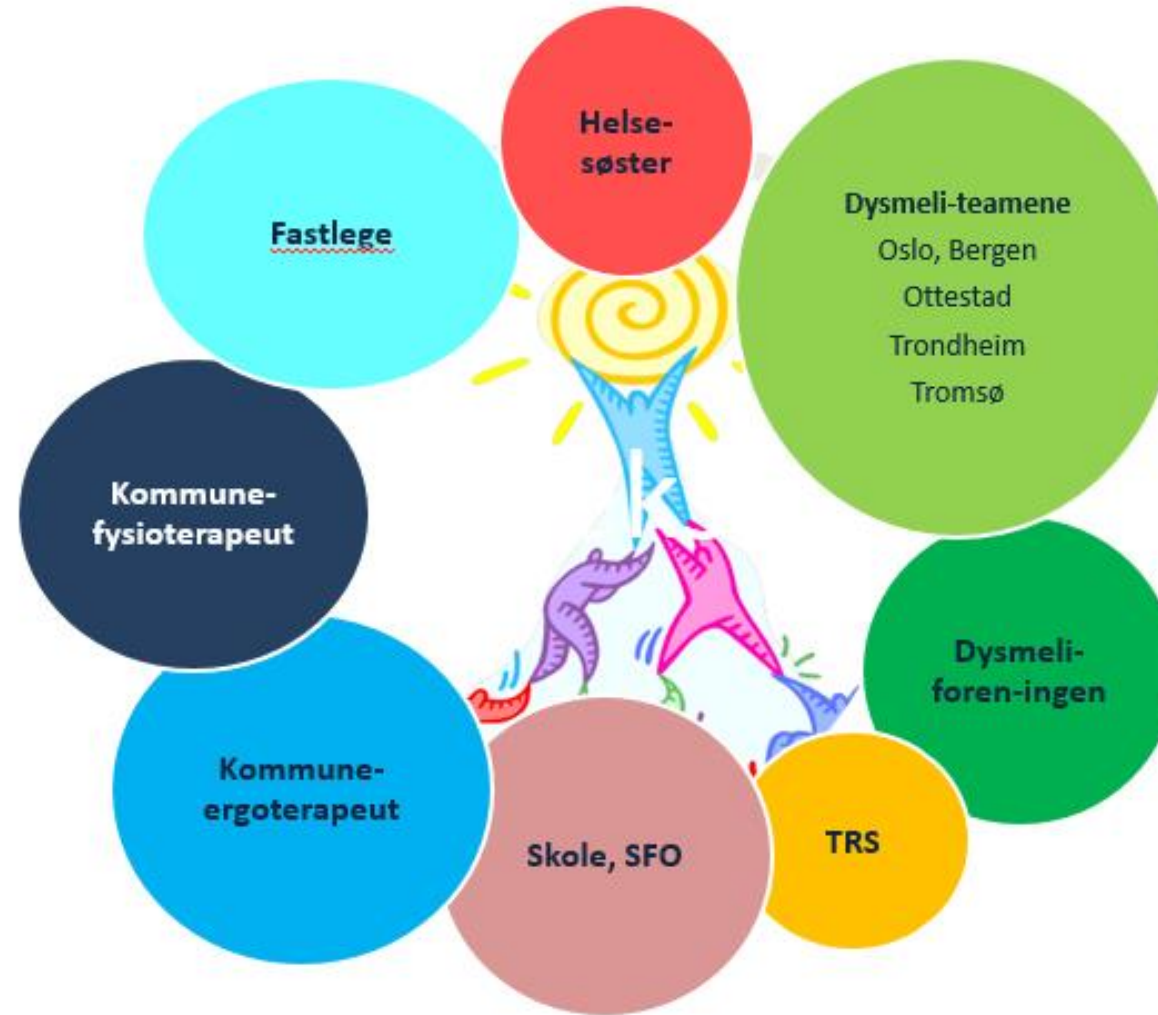
- «Stønad til småhjelpemidler» - ca 2000,- (gjelder for 4 år)
- Hjelpemidler søkes og lånes ut fra fylkets Hjelpemiddelsentral
- Individuelle hjelpemidler til bruk i skolen kan tas med ved overgang til ny skole
- Fastmontert utstyr og pedagogisk utstyr må finansieres over skolens budsjett

Mer informasjon om hjelpemidler på TRS sin nettside [Hjelpemidler, tilrettelegging, bil og bolig - Sunnaas sykehus](#)

E-læringskurs og filmer om barn med dysmeli

- **E-læringskurs om skolestart for barn med dysmeli, fra TRS**
for fagpersoner på skolen og skolefritidsordningen
 - hva er dysmeli
 - utfordringer ved skolestart
 - hvordan tilrettelegge på skolen og hjelpe barnet til deltagelse både sosialt og faglig
- **Filmer om barn med dysmeli, fra TRS**
 - Tilrettelegging i skolen for barn med dysmeli
 - Dysmeli, smarte teknikker – 3 barn med dysmeli viser sine lure løsninger på praktiske utfordringer i hverdagen
 - Unge med dysmeli – tips til lærere
- **Filmer om barn med dysmeli, fra andre**
 - NRK-program: «Sånn er jeg og sånn er det» (gutt med armdysmeli)
 - Erik har Norges minste hånd
 - How we do stuff

Samarbeid for å finne gode løsninger

Kunnskap kan gi gode løsninger

- Lokale fagpersoner, skole/SFO trenger å forstå barnets behov, utfordringer og muligheter for å finne gode løsninger.
- Bruk gjerne informasjonen fra [TRS](#)
- Foreldre og fagpersoner kan kontakte TRS for å diskutere problemstillinger og få råd
- Samarbeid med dysmeliteamene hvis barnet trenger tilpassing av for eksempel grepshjelpemidler for å mestre aktiviteter

Noen aktuelle nettsider

- Dysmeli, kunnskap, råd og tips
 - [Norsk dysmeliforening](#)
 - [Dagligliv, barnehage, skole.. Ved dysmeli](#) (TRS nettsiden)
 - [Limb power](#) En organisasjon som jobber for at personer med amputasjoner og dysmeli kan delta i fysisk aktivitet, sport og kunst.
 - [Tipbase hjälpmedeldatabas](#) En tipsside for personer med dysmeli i armer og ben
- Hjelpemiddelfirmaer småhjelpemidler (sakser, linjaler, sklikker mm)
 - [Etac](#)
 - [Amajo](#)
 - [Enklere Liv](#)
 - [Ronda](#)

Lykke til med skolestarten!

Vi på TRS er gjerne diskusjonspartnere med dere og kommunens og skolens fagpersoner.

Telefonnummer 66969000, telefontid mandag til fredag kl 10-12 og 13-14.

Litteraturliste

- Buffart LM, Roebroek ME, van Heijningen VG, Pesch-Batenburg JM, Stam HJ. Evaluation of arm and prosthetic functioning in children with a congenital transverse reduction deficiency of the upper limb. *J Rehabil Med*. 2007 May;39(5):379-86. doi: 10.2340/16501977-0068. PMID: 17549329.
- de Jong IG, Reinders-Messelink HA, Tates K, Janssen WG, Poelma MJ, van Wijk I, et al. Activity and participation of children and adolescents with unilateral congenital below elbow deficiency: An online focus group study. *Journal of rehabilitation medicine*. 2012;44(10):885-92.
- Hermansson L, Eliasson AC, Engström I. Psychosocial adjustment in Swedish children with upper-limb reduction deficiency and a myoelectric prosthetic hand. *Acta Paediatr*. 2005 Apr;94(4):479-88. doi: 10.1111/j.1651-2227.2005.tb01921.x. PMID: 16092464.
- James MA, Bagley AM, Brasington K, Lutz C, McConnell S, Molitor F. Impact of prostheses on function and quality of life for children with unilateral congenital below-the-elbow deficiency. *J Bone Joint Surg Am*. 2006 Nov;88(11):2356-65. doi: 10.2106/JBJS.E.01146. PMID: 17079391.
- Johansen H, Dammann B, Oinaes Andersen L, Andresen IL. Children with congenital limb deficiency in Norway: issues related to school life and health-related quality of life. A cross-sectional study. *Disabil Rehabil*. 2016;38(18):1803-10.
- Michielsen A, Van Wijk I, Ketelaar M. Participation and quality of life in children and adolescents with congenital limb deficiencies: A narrative review. *Prosthet Orthot Int*. 2010;34(4):351-61
- Ylimäinen K, Nachemson A, Sommerstein K, Stocksélius A, Norling Hermansson L. Health-related quality of life in Swedish children and adolescents with limb reduction deficiency. *Acta Paediatr*. 2010 Oct;99(10):1550-5. doi: 10.1111/j.1651-2227.2010.01855.x. PMID: 20456269.